

Dr hab. Iwona Dronia, Prof. UŚ

„Ukryty wymiar komunikacji: gramatycznie poprawni, lecz komunikacyjnie nieskuteczni?”

Dlaczego kompetencja pragmatyczna powinna stać się centrum dydaktyki językowej?”

Opis wystąpienia

W procesie nauczania języka obcego szczególną uwagę poświęca się gramatyce, słownictwu oraz poprawności fonetycznej, natomiast kompetencja pragmatyczna bywa traktowana marginalnie. Tymczasem to właśnie ona decyduje o tym, czy komunikacja jest adekwatna kontekstowo, społecznie i kulturowo. Celem wystąpienia jest ukazanie kompetencji pragmatycznej jako kluczowego komponentu skutecznej i autentycznej komunikacji w języku obcym.

W pierwszej części omówione zostanie pojęcie kompetencji pragmatycznej w odniesieniu do klasycznych i współczesnych ujęć kompetencji komunikacyjnej. Zostanie podkreślona różnica między poprawnością językową a stosownością wypowiedzi, a także znaczenie takich elementów jak akty mowy, strategie grzecznościowe czy dostosowanie stylu do relacji społecznej i sytuacji komunikacyjnej.

Następnie przedstawione zostaną główne komponenty kompetencji pragmatycznej, w tym kompetencja socjopragmatyczna (rozumienie norm i wartości kulturowych) oraz pragmalingwistyczna (dobór środków językowych do realizacji intencji komunikacyjnej). Wskazane zostaną również typowe trudności uczących się, wynikające z transferu międzykulturowego oraz nadmiernego skupienia na strukturze formalnej języka.

W części praktycznej zaprezentowane zostaną wybrane strategie rozwijania kompetencji pragmatycznej w klasie językowej, takie jak analiza autentycznych dialogów, zadania oparte na scenariuszach sytuacyjnych, refleksja metapragmatyczna czy praca z materiałem audiowizualnym. Omówione zostaną także możliwości pomiaru tej kompetencji, w tym testy sytuacyjne (DCT), analiza produkcji językowej oraz narzędzia jakościowe badające świadomość pragmatyczną uczących się.

Wystąpienie ma na celu podkreślenie, że bez systematycznego rozwijania kompetencji pragmatycznej nauczanie języka obcego pozostaje niepełne, a komunikacja – formalnie poprawna – może okazać się nieadekwatna lub nieskuteczna w naturalnych sytuacjach interakcyjnych.